

IVM Coronanieuws 21 augustus 2020

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws over geneesmiddelen en corona van 21 augustus.

Vaccins

De WHO heeft op 13 augustus een nieuw overzicht gepubliceerd van COVID-19 vaccins die in ontwikkeling zijn. Inmiddels zijn er 29 kandidaat-vaccins in klinisch onderzoek. Dat zijn er 3 meer dan begin deze maand. Het aantal vaccins in fase 3 klinisch onderzoek ligt nog steeds op 6.

De Europese Commissie staat op het punt om het contract met AstraZeneca over de levering van hun kandidaat-vaccin te tekenen. Het gaat om de aankoop van 300 miljoen vaccins die naar rato van het bevolkingsaantal worden verdeeld. Voor Nederland zou dit neerkomen op ruim 11 miljoen doses. Met de fabrikanten Janssen en het samenwerkingsverband Sanofi/GSK zijn inmiddels de gesprekken afgerond. De Europese Commissie heeft afspraken gemaakt over de aankoop van respectievelijk 300 en 400 miljoen vaccins. De levering van de vaccins is uiteraard onder voorbehoud van positieve studieresultaten en markttoelating. Het ministerie van VWS verwacht dat de komende weken meerdere gesprekken met vaccin-ontwikkelaars worden afgerond.

Rusland heeft recent een eigen ontwikkeld vaccin geregistreerd. In China heeft een vaccin van fabrikant CanSino als eerste in het land een patent gekregen. Voor zowel het Russische als Chinese vaccin geldt dat het fase 3 onderzoek nog niet afgerond is.

Antistoffen

De moedermelk van vrouwen die COVID-19 hebben gehad, bevat antistoffen tegen het coronavirus. Ook na het pasteuriseren van de melk zijn de antistoffen nog aanwezig. Dit blijkt uit onderzoek van onder andere het Emma Kinderziekenhuis in Amsterdam. De onderzoekers willen nu bestuderen of moedermelk – bijvoorbeeld in de vorm van ijsblokjes met toegevoegde smaak - ook in te zetten is als preventieve behandeling tegen het coronavirus. Het Emma Kinderziekenhuis is daarom een campagne gestart om 1.000 vrouwen te werven die 100 ml melk voor de Moedermelkbank willen kolven. Hierop hebben al ruim 5.000 vrouwen gereageerd. Ook is een crowdfunding-actie gestart voor het financieren van het onderzoek.

Aanmelden: covid.milk@amsterdamumc.nl

Sanquin Plasma Products - een dochteronderneming van bloedbank Sanquin – kan starten met de productie van een geneesmiddel op basis van plasma met antistoffen van genezen COVID-19 patiënten. Met 3.000 kilo plasma van ruim 10.000 donoren is er voldoende ingezameld om de productie te starten. Sanquin is nog wel op zoek naar 6.000 extra donoren. De klinische studie naar de werkzaamheid van het plasmageneesmiddel is nog niet afgerond. Naar verwachting worden de resultaten in oktober bekend. Opgenomen COVID-19 patiënten met een stoornis in de humorale immuunrespons kunnen onder voorwaarden nu al in aanmerking komen voor een behandeling met plasma met antistoffen. De behandelend arts moet daarvoor contact opnemen met Sanquin.

SWAB: www.swab.nl

Kallikreïne-kininesysteem

Onderzoekers uit het Radboudumc concluderen uit een case-control studie dat bij COVID-19 patiënten met icatibant de zuurstoftoediening verlaagd kan worden. Bij 8 van de 9 patiënten met icatibant was er binnen 24 uur verlaging van de zuurstoftoediening mogelijk. Bij de gematchte controles was dit bij slechts 3 van de 18 patiënten het geval. Icatibant grijpt aan op het kallikreïne-kinine systeem. Dit systeem kan vaatlekkage en daarmee pulmonaal oedeem veroorzaken. De onderzoekers gaan met ZonMw-subsidie een vervolgstudie uitvoeren met lanadelumab: een middel dat eveneens het kallikreïne-kinine systeem beïnvloedt, maar een langere werkingsduur heeft.

Onderzoek: www.jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2769237

Het Leidse biotechnologiebedrijf Pharming heeft een studie gepubliceerd met conestat alfa, een middel dat ook aangrijpt op het kallikreïne-kinine systeem. Dit middel heeft daarnaast nog bredere effecten op het immuunsysteem. Bij 4 van de 5 COVID-19 patiënten met conestat alfa trad klinische verbetering op. Het middel wordt nu verder onderzocht in gerandomiseerde en geblindeerde klinische studies. De eerste patiënt is inmiddels geïncludeerd.

Onderzoek: www.frontiersin.org/articles/10.3389/fimmu.2020.02072

Antibiotica bij COVID-19

Uit een enquête onder artsen in 23 landen blijkt dat het gebruik van breed spectrum antibiotica bij COVID-19 wijd verspreid is. Slechts 29% van de respondenten schreef helemaal geen antibiotica voor bij IC-patiënten met COVID-19. Het besluit tot voorschrijven van antibiotica werd vooral genomen op basis van klinische presentatie van de patiënt en niet op basis van laboratoriummarkers of radiologie. Dit wijst op overprescriptie van antibiotica en kan leiden tot een toename in antibioticaresistentie. De SWAB adviseert geen antibiotica bij COVID-19. Alleen bij een vastgestelde bacteriële infectie of een vermoeden daarop kunnen antibiotica zinvol zijn. Uit observationeel onderzoek is inmiddels gebleken dat een co-infectie met een bacterie of schimmel maar bij ongeveer 8% van de COVID-19 patiënten optreedt.

Onderzoek: academic.oup.com/jac/advance-article/doi/10.1093/jac/dkaa326/5882116

SWAB: www.swab.nl

Onderzoek: www.academic.oup.com/cid/advance-article/doi/10.1093/cid/ciaa530/5828058

BCG-vaccin

Het BCG-vaccin is veilig en geeft geen extra risico's op COVID-19 klachten. Dat concluderen onderzoekers uit het Radboudumc in een observationele studie. Het BCG-vaccin kan een sterke immuunrespons oproepen, waarvan onbekend is of het een schadelijk gevolg kan hebben voor COVID-19. Gezonde vrijwilligers die in de afgelopen 5 jaar de vaccinatie hebben gehad, hadden

echter géén verhoogd risico op COVID-19 gerelateerde klachten in vergelijking met mensen zonder het vaccin. Het risico op COVID-19 leek zelfs lager te zijn in de groep met het BCG-vaccin. Prospectief onderzoek moet aantonen of het BCG-vaccin daadwerkelijk COVID-19 kan voorkómen.

Onderzoek [www.cell.com/cell-reports-medicine/fulltext/S2666-3791\(20\)30093-8](http://www.cell.com/cell-reports-medicine/fulltext/S2666-3791(20)30093-8)

CARE-consortium

Het LUMC gaat samenwerken met 36 academische en industriële partners in de zoektocht naar nieuwe behandelingen voor het coronavirus. Het nieuwe CAREconsortium krijgt ruim 77 miljoen euro van het EU Innovative Medicines Initiative. Het consortium richt zich op hergebruik van bestaande geneesmiddelen, screening van grote bibliotheken met chemische stoffen en het ontwikkelen van geneesmiddelen die specifieke virale functies blokkeren. Het doel is om oplossingen te ontwikkelen voor de huidige pandemie en toekomstige coronavirus-uitbraken van deze omvang te voorkomen.

CARE-consortium: www.lumc.nl/over-het-lumc/nieuws/2020/Augustus/lumc-care-coronavirus

Comorbiditeit

De mortaliteit door COVID-19 bij kankerpatiënten lijkt voornamelijk te worden bepaald door leeftijd, geslacht en comorbiditeit, zoals hypertensie en hart- en vaatziekten. Dat blijkt uit een Britse databasestudie, gepubliceerd in de Lancet. Patiënten met een cytotoxische chemotherapie of andere kankerbehandeling hebben een vergelijkbaar overlijdensrisico door COVID-19 als patiënten zonder actieve kankerbehandeling.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)31173-9](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)31173-9)

Uit de eerste resultaten van een databaseonderzoek van het UMCG, Radboudumc en Amsterdam UMC blijken nierdialyse- en niertransplantatiepatiënten met COVID-19 een grotere kans te hebben op ernstige complicaties en overlijden in vergelijking met COVID-19 patiënten zonder nierproblemen. De sterfte blijkt zelfs hoger te zijn dan bij bekende hoog risicopatiënten, zoals patiënten met hartfalen of longziekten.

Thuisarts

Thuisarts heeft nieuwe teksten gepubliceerd met patiëntvriendelijke taal over opname en nazorg bij COVID-19. De teksten zijn gebaseerd op de COVID-19 leidraden van de Federatie Medisch Specialisten en zijn onder andere samengesteld in samenwerking met een vertegenwoordiging van patiënten.

Thuisarts.nl: www.thuisarts.nl/corona

Tot slot

Het volgende Coronanieuws verschijnt over 2 weken: op vrijdag 4 september. Abonneer u op ons YouTube-kanaal of de journaalupdate op onze website om geen uitzending te missen.

21 augustus 2020

www.ivm.nl